

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 09 0 K 027665 20 Kž 30
Sarajevo, 25.09.2020. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Slavka Marića kao predsjednika vijeća, Dragana Čorlije i Emira Neradina, kao članova vijeća, uz učešće Roić Živane kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog A.B., zbog krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. u vezi stava 1. i krivičnog djela Neovlaštenja proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 55. i članom 54. istog zakona, odlučujući o žalbama optuženog A.B. i njegove braniteljice, izjavljenim protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 027665 19 K 2 od 20.01.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 25.09.2020. godine, u prisustvu tužioca Federalnog tužilaštva u Sarajevu Dragana Stupara, optuženog A.B. i njegove braniteljice, A.D.U., advokata iz S. donio je sljedeću:

P R E S U D U

Odbijaju se kao neosnovane žalbe optuženog A.B. i njegove braniteljice i potvrđuje presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 027665 19 K 2 od 20.01.2020. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 027665 19 K 2 od 20.01.2020. godine, optuženi a.b. oglašen je krivim zbog krivičnog djela Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. u vezi stava 1. i krivičnog djela Neovlaštenja proizvodnja i stavljanje u promet opojne droge iz člana 238. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 55. i članom 54. istog zakona, za koja

krivična djela su mu utvrđene pojedinačne kazne zatvora, te je uz primjenu člana 54. stav 2. tačka b) KZ FBiH optuženi osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci u koju mu je na osnovu člana 57. KZ FBiH uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 14.12.2016. godine pa do upućivanja na izdržavanje kazne.

Na osnovu člana 78. stav 1. KZ FBiH optuženom B.A. je izrečena bezbjednosna mjera oduzimanja predmeta upotrijebljenih za izvršenje krivičnog djela oduzetih po potvrđi Federalne uprave policije broj: 02/1-56-A/16 od 14.12.2016. godine pojedinačno opisanim u zadnjem pasusu na strani 4. izreke pobijane presude.

Na osnovu člana 202. stav 1. Zakona o Krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) optuženi je u cjelosti oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka te isti padaju na teret budžetskih sredstava.

Braniteljica optuženog B.A., advokat D.U.A., prvostepenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, sa prijedlogom da se žalba uvaži, pobijana presuda ukine i zakaže pretres pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine, nakon čega će optuženog osloboditi od optužbe.

Optuženi A.B. u svojoj ličnoj žalbi nije naznačio žalbene osnove ali iz njenog sadržaja proizilazi da prvostepenu presudu pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa prijedlogom da se oslobodi optužbe.

Tužiteljica Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu u odgovoru na žalbu braniteljice optuženog je predložila da se ista odbije kao neosnovana i potvrdi prvostepena presuda.

Tužilac Federalnog tužilaštva Sarajevo u podnesku broj T09 0 KTŽ 0102524 20 4 od 16.03.2020. godine je predložio da se žalba optuženog i njegove braniteljice odbiju kao neosnovane.

Na sjednici vijeća, koja je održana shodno odredbi člana 319. ZKP FBiH, federalni tužilac je ostao kod navoda i prijedloga, kako iz odgovora kantonalne tužiteljice na žalbu braniteljice optuženog, tako i kod navoda i prijedloga iz njegovog pismenog podneska.

Braniteljica optuženog je ostala kod navoda, osnova i prijedloga iz njene žalbe, dok je optuženi A.B. ostao kod navoda i prijedloga iz svoje lične žalbe, te se u cijelosti saglasio sa žalbenim navodima i izjašnjenjem njegove braniteljice.

Ovaj sud je pobijanu presudu ispitao u granicama žalbenih navoda, potom po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 321. ZKP FBiH, pa je nakon toga odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Braniteljica optuženog u žalbi najprije ukazuje da je na pretresu održanom dana 25.12.2019. godine odbijen prijedlog odbrane da se ponovo izvedu dokazi iz prethodnog postupka, nakon čega je sud donio odluku o prihvatanju dokaza tužilaštva, bez da je tražio izjašnjenje odbrane, na koji način je „procesna radnja izjašnjenja odbrane izostavljena, što nije učinjeno u slučaju prijedloga izvođenja dokaza odbrane, o čemu se prije odluke suda izjasnilo tužilaštvo te je onda o tome donesena odluka“, na koji način je prema stavu braniteljice povrijeđeno kako pravo na odbranu tako i načelo jednakosti stranaka u postupku.

Ovi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Ovo stoga što i sama braniteljica u nastavku žalbenih navoda ističe da je odbrana nakon završetka glavnog pretresa održanog 25.12.2019. godine dostavila svoje prigovore na dokaze i izjašnjenje tužilaštva na pretresu održanom dana 13.01.2020. godine i da je o prigovorima na tom ročištu odlučio sud odbijajući prigovore odbrane. Dakle, jasno je da je opisani proceduralni propust u redosljedu izjašnjavanja stranaka o dokaznim prijedlozima saniran odlučivanjem suda na narednom ročištu glavnog pretresa, a na osnovu inicijative i prigovora odbrane. Time je suštinski obezbjeđeno i pravo na odbranu i načelo jednakosti stranaka u postupku. O identičnom ukazivanju braniteljice istaknutom u završnoj riječi u prvostepenoj presudi (strana 109., treći pasus) izneseni su određeni razlozi na osnovu kojih je sud opravdano zauzeo stav da je tokom suđenja ispoštovano načelo jednakosti stranaka u postupku.

Braniteljičini žalbeni prigovori kojima se osvrće na povrede koje su učinjene tokom trajanja postupka, a koji prigovori su (kako tvrdi) ostali bez odgovora, ukazujući u tom kontekstu na kratko vrijeme (od samo jednog dana) koje je proteklo od dana dostavljanja do potvrđivanja optužnice (od strane sudije za prethodno saslušanje) i pored toga što je uz istu dostavljeno više od 270 dokaza i preko 400 dokumenata, od strane ovog suda se ocjenjuju irelevantnim za predmetni postupak, jer se radi o odlučivanju suda iz ranijih faza ovog krivičnog postupka o čijoj zakonitosti se nakon njihovog osporavanja moglo odlučivati isključivo u toj fazi (pri čemu je braniteljica imala na raspolaganju i prethodne prigovore na potvrđenu optužnicu propisane članom 248. ZKP FBiH). U istu kategoriju (prevaziđenih i bespredmetnih prigovora) ovaj sud svrstava i žalbeno ukazivanje braniteljice da je određivanje mjere pritvora i produženje istog izvršeno na osnovu svjedočenja koje ne postoji i koje nije provedeno, niti je predloženo u optužnici, a ni u dokaznom postupku

(radi se o svjedoku M.H.), jer se isto odnosi na pritvorski status optuženog vezan za protekle faze krivičnog postupka.

Žalbeni navodi braniteljice u vezi zakonitosti provođenja posebnih istražnih radnji, kojima se iznosi stajalište da prema B.A., nije provedena ni jedna posebna istražna radnja niti postoji takva naredba u spisu, a da naredbe za koje se kasnije ustanovilo da se odnose na ovog optuženog nisu sadržavale ime i prezime osumnjičenog lica, da su izdate bez osnovnih podataka, te da naredbe Opštinskog suda u Sarajevu u odnosu na NN lice i NN lice po nadimku Atko nisu izdate u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima te da predmetne naredbe nemaju sve potrebne podatke, da se na njima ne može zasnovati presuda, posebno iz razloga što ništa od dokaza nije potvrdilo postojanje sumnje u odnosu na B.A.. U osnovi na isti način i optuženi B.A. u ličnoj žalbi osporava zakonitost predmetnih naredbi na osnovu kojih su preduzimate posebne istražne radnje. U vezi prednjih žalbenih prigovora braniteljica se pozvala na odluke ESLJP (u predmetu D. protiv H. broj od godine, H. protiv F. (.....), L.i dr. protiv M.), kao i odluke Suda BiH (broj godine, od godine, od godine, od godine, od godine i broj od godine).

Ovi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje zakonitost pobijane presude.

Neutemeljene su žalbene tvrdnje braniteljice i optuženog da naredbe Opštinskog suda u Sarajevu o provođenju posebnih istražnih radnji ne sadrže razloge o odlučnim činjenicama, jer se ovaj sud uvidom u sve naredbe, koje je tokom provođenja posebnih istražnih radnji svojevremeno donio Opštinski sud u Sarajevu, uvjerio da predmetne naredbe suda sadrže neophodne elemente i dovoljne razloge o svemu onome što je propisano odredbom člana 130. i člana 132. stav 1. ZKP FBiH, počev od činjenične osnove krivičnog djela i postojanje osnova sumnje da optuženi (u to vrijeme osumnjičeni) N.N. na području opštine V. od njemu poznatih lica vrši nabavku opojne droge amfetamin/spid i cannabis, te da istu skriva na njemu poznatim mjestima i zajedno sa njemu poznatim licima vrši prepakivanje opojne droge u količine pogodne za uličnu prodaju, nakon čega putem telefona dogovara mjesto i vrijeme isporuke i prodaje opojne droge na različitim mjestima na području opštine V., zatim detaljan sadržaj nadzora i tehničkog snimanja telekomunikacija konkretnih telefonskih brojeva i telefonskog aparata sa IMEI brojem, nakon čega se u obrazloženju naredbe iznose razlozi koji opravdavaju određivanje posebnih istražnih radnji, ispunjenost uslova u odnosu na visinu propisane kazne koja se može izreći za konkretno krivično djelo, te konačno utvrđenje suda da se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi, odnosno da bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nerazmjernim teškoćama. Usklađenost predmetnih naredbi sa ranije navedenim procesnim odredbama, a suprotno žalbenom isticanju braniteljice, potvrđuje i sadržaj naredbi donesenih u narednom periodu trajanja posebnih

istražnih radnji, u kojima se prate rezultati posebnih istražnih radnji koji su proistekli iz prethodnih naredbi (kasnijim naredbama se obuhvaćaju i drugi osumnjičeni), obuhvaćaju se novi telefonski brojevi, te se obustavlja provođenje posebnih istražnih radnji prema određenim telefonskim brojevima kod saznanja da su osumnjičeni u međuvremenu prestali koristiti te telefonske brojeve. Uz sve to, u kasnijim naredbama se određuju i druge posebne istražne radnje iz člana 130. stav 2. tačka d) ZKP FBiH (tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi sa njim). Naprijed istaknuto, po ocjeni ovog suda, opravdava zaključak da se u konkretnom slučaju radi o potpuno zakonitom provođenju posebnih istražnih radnji u kojima je svako određivanje, produženje i proširenje njihove primjene prema osumnjičenim od strane nadležnog suda proisteklo iz jednog dinamičnog i neprekidno aktuelnog postupka njihove realizacije od strane u naredbama određenih policijskih nosilaca tih aktivnosti. Nadalje, bez uticaja na zakonitost naredbi o provođenju posebnih istražnih radnji Opštinskog suda u Sarajevu (počev od broja od godine pa zaključno sa naredbom od godine) je ostalo i žalbeno isticanje braniteljice kojim se zakonitost tih naredbi pokušava dovesti u pitanje tvrdnjom da se posebne istražne radnje ne mogu određivati prema NN licima i da je to suprotno odredbi člana 132. stav 1. ZKP FBiH kojom je propisano da naredba sudije za prethodni postupak (u vezi istražnih radnji iz člana 130. stav 2. ZKP FBiH), pored ostalog, sadrži podatke o licu protiv koga se radnja preduzima. Ovo stoga što je ovaj sud izvršio uvid u ranije navedene naredbe te ustanovio da se niti u jednoj od ovih naredbi ne radi o isključivom određenju da se posebne istražne radnje odnose na NN lice, jer se izrekom tih naredbi posebne istražne radnje određuju najprije protiv osumnjičenih sa punim ličnim podacima, zatim protiv NN lica koji koriste konkretno određene telefonske brojeve odnosno NN lica za koja se osim telefonskog broja u naredbi navodi i nadimak tog lica (D., H., ženska osoba po imenu E., NN osoba iz H. koja koristi broj telefona NN osoba po nadimku A. što se odnosilo na A.B., NN osoba po nadimku H. što se odnosilo na B.H.), a što sve u daljem ukazuje da je u naredbama i za ta NN lica sadržano dovoljno individualnih podataka koji u konačnom predstavljaju osnovu za njihovu identifikaciju, pri čemu posebno treba istaći da iz obrazloženja tih naredbi također proizilazi da se do takvih djelimičnih podataka došlo pregledom relevantnih dijelova nadziranih telefonskih razgovora (što je sve u prijedlogu tužilaštva zadokumentovano odgovarajućim službenim zabilješkama službenih lica koja su izvršila izdvajanje iz tih nadziranih komunikacija).

Zbog svega naprijed navedenog ovaj sud nalazi da je neosnovano pozivanje braniteljice optuženog na odluku ESLJP u Strazburu u predmetu D. protiv H. iz razloga što je taj sud utvrdio da su u tom predmetu četiri naloga za tajnim nadzorom izdata od strane istražnog sudije Županijskog suda u Z. u pogledu podnosioca u načelu temeljila samo na tvrdnji da postoji zahtjev USKOK-a za korištenje tajnog nadzora i zakonskom izrazu da se „istraga ne može provesti na drugačiji način ili da bi to bilo izrazito teško“, a da pri tom nisu navedeni

nikakvi stvarni detalji na specifičnim činjenicama predmeta i osobitim okolnostima koje ukazuju na osnovanu sumnju da su krivična djela počinjena, te da istragu nije moguće provesti na drugačiji manje intruzivan način. Naprijed interpretirani segmenti odluke Suda u Strazburu očigledno ukazuju da je riječ o sasvim drugačijim procesnim okolnostima u odnosu na okolnosti predmetnog slučaja koje se dovode u pitanje žalbama branilaca. Da su u pitanju sasvim druge procesne okolnosti potvrđuje i daljnji nalaz ESLJP koji je konstatovao da je pogrešan stav Vrhovnog suda H. da je manjak obrazloženja u nalogima za tajni nadzor u suprotnosti sa članom 182. stav 1. Zakona o kaznenom postupku, tj. da može biti nadoknađen retroaktivnim specifičnim obrazloženjem u pogledu relevantnih pitanja u kasnijoj fazi postupka odnosno stav Ustavnog suda H. u odluci broj od godine koji je u svojoj odluci smatrao da je u slučaju kad nalozi za tajni nadzor ne sadrže obrazloženja, u određenim uslovima obrazloženje je moguće navesti u prvostepenoj presudi ili odluci vezanoj uz zahtjev za izuzimanjem nezakonito dobivenih dokaza. Braniteljicino pozivanje na druge odluke ESLJP (H. protiv F. (.....), L. i dr. protiv M.), kao i odluke Suda BiH (broj od godine, od godine,od godine, od godine, od godine i brojod godine), osim njihovog nabiranja ni jednim dijelom nije konkretizovano, pa se takvi žalbeni navodi nisu mogli ni ispitati od strane ovog suda. Najzad, ovaj sud zapaža da su predmetni žalbeni prigovori isticali tokom glavnog pretresa i u završnoj riječi braniteljice optuženog, te da je prvostepeni sud u pobijanoj presudi (na stranama 100. i 101.) u vezi tih prigovora iznio potpune i određene razloge koje kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Daljnje braniteljicino isticanje da je obavijest o provedenim posebnim istražnim radnjama (dostavljena B.A. pod brojem od godine) akt iz koga je vidljivo da se radi o povredi prava na odbranu budući da optuženi nije upozoren u obavještenju da ima pravo tražiti preispitivanje zakonitosti provedenih radnji prema njemu, od strane ovog suda se ocjenjuje neosnovanim budući da je optuženi A.B. u daljem toku postupka imao mogućnost da u tom pravcu prigovara zakonitosti provedenih posebnih istražnih radnji, što je i činio. Ni to što je optuženi obaviješten da su prema njemu provođene posebne istražne radnje u periodu od šest mjeseci (od 28.07.2016. godine do 28.12.2016. godine), a da se za optuženog B.A. vežu samo tri naredbe o provođenju posebnih istražnih radnji koje se realno odnose na period od novembra do decembra 2016. godine, nema nikakvog negativnog uticaja na jasnoću i potpunost utvrđenja da prema ovom optuženom nisu provođene posebne istražne radnje u mjesecu julu, avgustu, septembru i oktobru 2016. godine, jer se i prema činjeničnom opisu iz izreke pobijane presude jasno definiše da je optuženi N.F. u periodu od mjeseca jula pa sve do decembra 2016. godine organizovao grupu ljudi s ciljem vršenja organizovane prodaje opojne droge, te u tom cilju angažovao pripadnika grupe B.A., koji je postao pripadnik grupe u okviru koje grupe je N.F. i N.N., na njima poznatim mjestima u periodu novembra i decembra 2016. godine, isporučivao,

prodavao ili predavao opojnu drogu, amfetamin i cannabis. Dakle, iz prethodno navedenog se može zaključiti da je nepravilnost u označavanju vremenskog perioda u obavijesti upućenoj optuženom, proistekla iz ukupnog vremenskog perioda u kome je predmetna organizovana grupa djelovala, te da se kod tih okolnosti ne može prihvatiti tvrdnja iz braniteljicine žalbe da se optuženi B.A. nalazio u režimu posebnih istražnih radnji i u vremenskom periodu juli – oktobar 2016. godine.

Braniteljica dalje u žalbi navodi da činjenični opis optužnice ne sadrži ni jedan element bitnog obilježja krivičnog djela, odnosno vrijeme i mjesto učinjenja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi. Pojašnjavajući prednji žalbeni prigovor braniteljica u žalbi ističe da ne postoji ni jedan dokaz da se radi o vremenskom periodu od jula do decembra 2016. godine, a da se obrazloženje pobijane presude zasniva na presretnutim razgovorima koji se odnose na vremenski period novembar – decembar 2016. godine, zatim da se iskazi četiri svjedoka koji se odnose na ovog optuženog ne vežu za predmetni vremenski period, a niti potvrđuju navod da je optuženi nabavljao opojnu drogu za N.. I kada je u pitanju mjesto izvršenja krivičnog djela, prema stavu braniteljice, u presudi se isto ne konkretizuje već se navodi „na njemu poznatom mjestu“, dok se u vezi predmeta kao bitnog elementa krivičnog djela, u presudi navodi „veće količine opojne droge“.

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

U prethodnom dijelu obrazloženja ovog suda razjašnjeno je da se optuženi B.A. u predmetnoj inkriminisanoj aktivnosti veže za vremenski period novembar i decembar 2016. godine, pa je stoga bez značaja žalbeno ukazivanje braniteljice da ne postoji ni jedan dokaz da se kada je ovaj optuženi u pitanju radi o vremenskom periodu od mjeseca jula do decembra 2016. godine. Neosnovana je i braniteljicina tvrdnja da činjenični opis optužnice ne sadrži ni jedan element bitnih obilježja krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim tj. vrijeme i mjesto učinjenja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je isto izvršeno, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi. Suprotno tome u činjeničnom opisu izreke prvostepene presude jasno se navodi da je u periodu od jula mjeseca pa sve do decembra 2016. godine na području Kantona Sarajevo N.F. organizovao grupu ljudi u smislu člana 2. stav 20. KZ FBiH, koja je formirana radi činjenja krivičnog djela iz člana 238. stav 1. istog zakona, te da su toj grupi pristupili pored ostalih optuženih i optuženi B.A., te da je u namjeri dalje prodaje konzumentima na području Kantona Sarajevo N.F. od člana grupe B.A. (ali i drugih njemu poznatih osoba) nabavljao veće količine opojnih droga (amfetamin, heroin, kokain i cannabis), koje mu je optuženi B. isporučivao i predavao na njima poznatim mjestima tokom mjeseca novembra i

decembra 2016. godine. Dakle, iz prethodno prezentovanog dijela činjenične osnove izreke pobijane presude uočava se jasno određenje u pogledu vremena (juli – decembar 2016. godine) za ukupno inkriminisano djelovanje, odnosno period novembar i decembar 2016. godine, koji se odnosi na optuženog B.A.. I mjesto izvršenja, kroz navode u izreci da je optuženi isporučivao i predavao opojnu drogu N.F. na njima poznatim mjestima na području Kantona Sarajevo je, po ocjeni ovog suda, sasvim dovoljno definisano i konkretizovano. Istovjetan zaključak (da se radi o dovoljnom određenju) se može izvesti i kada je u pitanju (kako to braniteljice potencira u svojoj žalbi) predmet na kome je, odnosno sredstvo kojim je izvršeno konkretno krivično djelo, budući da se u izreci presude navodi da se radi o neovlaštenoj nabavci i prodaji opojnih droga amfetamin, heroin, kokain i cannabis, koje se kao psihoaktivne materije nalaze na popisu opojnih droga, psihotropnih materija, biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga i prekursora i čiji promet je zabranjen odredbom člana 4. Zakona o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga („Sl. glasnik BiH“ br.: 8/06,103/08, 51/11). Slijedom navedenog po nalaženju ovog suda, predmet izvršenja krivičnog djela je dovoljno konkretizovan i u okolnostima da se u presudi ne navodi tačna količina (težinska ili brojna) koju je optuženi isporučivao i predavao N.F..

Braniteljica u žalbi ukazuje da zapisnik o pretresanju memorije telefona, memorijskih kartica i drugih uređaja za pohranjivanje podataka, mora biti sačinjen u prisustvu osumnjičenog i branioca prije korištenja tih podataka u svrhu vještačenja, jer u suprotnom nemamo garanciju da su ti vještačeni podaci preneseni sa tih oduzetih predmeta koji su prethodno otvoreni. Kako to nije urađeno u predmetnom spisu, prema stavu braniteljice, samim tim nalaz vještačenja mobilnih telefona predstavlja nezakonit dokaz.

Ovaj žalbeni prigovor nije doveo u pitanje zakonitost pobijane presude.

Najprije, neprihvatljiv je žalbeni stav braniteljice da apriori postoji sumnja i bojazan od eventualne zloupotrebe u postupanju službenih lica Federalne uprave policije odnosno sudskih vještaka koji su vršili vještačenje dostupnih podataka sa uređaja (mobilnih telefona) i SIM kartica privremeno oduzetih od optuženog, a da se u tom pravcu u žalbama ne nudi bilo kakva konkretna argumentacija. Isto tako, braniteljica nije ni precizirala od kakvog je uticaja tako nepostupanje nadležnog tužilaštva tokom istrage, jer se žalbom i ne ukazuje da su rezultati izvršenog vještačenja memorijskog sadržaja telefona i SIM kartica koje su oduzete od optuženog B.A., na bilo koji način, korišteni kao dokaz na kome je zasnovano činjenično utvrđenje suda slijedom koga je optuženi oglašen krivim pobijanom presudom. Osim toga i sama braniteljica u nastavku žalbe (strana 30., prvi pasus), svojim stavom da iz naredbe Kantonalnog suda u Sarajevu broj od godine za pretresanje telefona B.A. nije ništa proizašlo u odnosu na izvršenje krivičnog djela ili

osnovanu sumnju da je B. počinio isto, te da su ti dokazi irelevantni za predmetno odlučivanje, obezvrijeđuje ranije žalbene prigovore kojima se potencira nezakonitost u vezi neizvršenog pretresanja sadržaja telefona prije nego što su dostavljeni na vještačenje. Ovaj sud stiče dojam da braniteljica osporavanjem rezultata vještačenja predmetnih mobilnih telefona, na posredan način, nastoji dovesti u pitanje dokazni status (vjerodostojnost, zakonitost) nadziranih razgovora (koji su proistekli iz posebnih istražnih radnji) u kojim komunikacijama je optuženi A.B. evidentiran kao učesnik V..... (koristio je upravo brojeve mobilnih telefona koji su kod njega prilikom pretresa pronađeni), jer ti presretnuti razgovori nisu rezultat izvršenog vještačenja predmetnih mobilnih telefona, već su hronološki prethodili pretresu tokom koga su mobilni telefoni pronađeni i oduzeti od optuženog A.B..

Braniteljica u žalbi dalje ističe da prilikom lišenja slobode B.A. nije postojala naredba za pretres, da su službenici policije dobili usmenu naredbu sudije za prethodni postupak i da su postupili po istoj, nakon čega je izvršen pretres stana u kome je zatečen optuženi u cilju pronalaska opojnih droga i telefona, te da nije postupljeno po članu 70. stav 2. ZKP FBiH (koji izričito propisuje postupanje u ovakvim situacijama odnosno da sudija za prethodni postupak mora zabilježiti razgovor sa podnosiocem usmenog zahtjeva pri čemu zakonska norma određuje formu kroz koju se bilježi pomenuti razgovor) niti da je u roku od 24 sata opismenjena naredba i da ne postoji zabilješka sudije za prethodni postupak o postupanju u odnosu na B.A.. U bitnom identične prigovore je istakao i optuženi u svojoj ličnoj žalbi.

Ovakvi žalbeni navodi nisu osnovani jer je u ponovljenom suđenju na glavnom pretresu kao dokaz provedena službena zabilješka – zapisnik o izdavanju usmene naredbe sudije za prethodni postupak od 14.12.2016. godine. Iz obrazloženja pobijene presude (na strani 108. u drugom pasusu) proizilazi da je prvostepeni sud izvršio uvid u Kpp spis, te je utvrdio da je postupajući sudija za prethodni postupak izdala naredbu na osnovu usmenog zahtjeva za predmetni pretres dana 14.12.2016. godine i da je o tome sačinila službenu zabilješku – zapisnik o izdavanju naredbe po usmenom zahtjevu broj:od godine, koja se fizički nalazi u Kpp spisu. Kako je braniteljica na glavnom pretresu izrazila sumnju da je službena zabilješka sačinjena naknadno, vijeće je izvršilo uvid u sistem automatskog upravljanja predmetima, te ustanovilo da je predmetna službena zabilješka o izdavanju naredbe na osnovu usmenog zahtjeva evidentirana u CMS-u istog dana kada je i sačinjena. Sud obrazlaže da se sadržaj zabilješke (prema sudskoj praksi u predmetima u kojima se izdaju naredbe za provođenje PIR) ne unosi u CMS (ni u momentu sačinjavanja niti naknadno), te da je stavljena napomena da se zapisnik o izdavanju naredbe po usmenom zahtjevu za pretres u smislu odredbe člana 71. stav 1. i 2. ZKP FBiH nalazi u spisu. Konačno se u obrazloženju navodi da je Federalna uprava policije dana 15.12.2016. godine

(dakle u zakonskom roku) dostavila izvještaj o izvršenom pretresu i da je tog istog dana u sudu izvršeno deponovanje privremeno oduzetih predmeta od B.A..

Žalbeno ukazivanje braniteljice i optuženog da je povrijeđeno pravo na zakonito izvođenje dokaza pred sudskim vijećem, kod okolnosti da su dva lica istovremeno svjedočila u sudnici (B.S. kao vještak i B.Đ. kao svjedok) ne dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Po nalaženju ovog suda, bezuspješno braniteljica i optuženi činjenici da je svjedok B.Đ. (po zahtjevu tužilaštva, a po odobrenju suda) bio prisutan na glavnom pretresu tokom ispitivanja vještaka B.S. u dijelu kada su preslušavani relevantni telefonski razgovori, nastoje dati karakter bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2., u vezi sa članom 99. stav 1. ZKP FBiH, budući da je u obrazloženju pobijane presude (na stranama 41. i 42.) navedeno da je po odobrenju suda svjedok B. u nekoliko navrata ukazao na određene komunikacije u smislu zašto su ovlaštena službena lica određenu komunikaciju našli relevantnom i na osnovu koje korištene terminologije (šifrovanih razgovora), te kako su poslije slušanja tog konkretnog razgovora odnosno komunikacije službenici policije presretali kupce i konzumente kod kojih su nakon toga pretresom pronalazili kupljenu opojnu drogu. Nesumnjivo je, dakle, da se ovakav okvir i pravac izjašnjenja svjedoka Đ.B. ni na koji način nije doticao izjašnjenja sudskog vještaka B.S. niti je značio da svjedok Đ.B. preuzima ingerencije i ulogu sudskog vještaka za komunikacije, već se zapravo radi o sadržajno ponovljenom izjašnjenju svjedoka iz njegovog prethodno datog iskaza na glavnom pretresu.

Žalbeno isticanje braniteljice da je puštanjem razgovora svjedocima prilikom njihovog „saslušanja“, a sve u cilju davanja iskaza odnosno tjeranja svjedoka da svjedoče na taj način povrijeđeno načelo tajnosti postupka, odnosno „da je povrijeđeno načelo čuvanja tajne pod sudskim nalogom“, i da je time došlo do povrede ZKP FBiH i EKLJPS, kod okolnosti da je na glavnom pretresu saslušano više od pedeset svjedoka, a da braniteljica ne navodi konkretne lične podatke ni za jednog svjedoka kome su, kako tvrdi, takvi telefonski razgovori puštani, uz daljnji propust braniteljice da konkretizuje koje odredbe ZKP FBiH i EKLJPS su povrijeđene, odnosno koje to tačno odredbe i na koji način propisuju obavezu čuvanja tajne pod sudskim nalogom, zbog paušalnosti takvog isticanja nije ni moglo biti ispitano od strane ovog suda.

Neprihvatljiva je tvrdnja braniteljice i optuženog da iskaz svjedoka H.M. nije imao nikakve veze sa B.A. vezano za izvršenje krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, budući da je ovaj svjedok potvrdio relevantnu činjenicu za predmetni postupak tj. čest kontakt optuženog kao člana organizovane grupe sa F.N. kao njenim organizatorom (svjedok je

izjavio da je optuženi B. često boravio u ljetnoj bašči „I“, vlasništvo optuženog F.N., gdje bi obično kada je dolazio sjedio za istim stolom za kojim je sjedio i F.N. te da su njih dvojica razgovarali). I pored toga što svjedoku nije poznat sadržaj njihovog razgovora, prvostepeni sud je izveo zaključak da iskaz ovog svjedoka učvršćuje uvjerenje suda o pripadnosti optuženog B.A. predmetnoj grupi i njegovim inkriminiranim radnjama koje se odnose na nabavku opojne droge (strana 85. treći pasus i strana 86. prvi pasus).

Braniteljica u žalbi navodi da prvostepeni sud kod analize iskaza svjedoka H.B., M.DŽ., L.A. i A.H. njihove riječi uklapa u nešto što bi mogla biti konstrukcija navoda optužbe, iako navedeni svjedoci nijednim navodom ne potvrđuju presudu po činjeničnom opisu da je B.A. nabavljao opojnu drogu za N.F., pa čak nijedan svjedok nije rekao da je A. ikome ikada prodavao opojnu drogu, tako da predmetna svjedočenja nemaju nikakve veze sa činjeničnim supstratom niti je isti modus operandi.

Ovi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

Prije svega braniteljica ne konkretizuje koje riječi iz iskaza ovih svjedoka ima u vidu kada tvrdi da sud iste uklapa u konstrukciju navoda optužbe. Kod ovakvih tvrdnji, braniteljica gubi iz vida da je optuženi B.A., prema činjeničnom opisu iz izreke pobijane presude, nakon što je postao pripadnik grupe u okviru koje je N.F. i N.H. isporučivao, prodavao i predavao opojnu drogu amfetamin i cannabis, iste te inkriminirane radnje preduzimao i prema drugim njemu poznatim osobama (tačka I izreke presude). Utvrđenje suda da je optuženi B. prodavao drogu i drugim njemu poznatim osobama zasnovano je na presretnutim razgovorima u kojima se kao učesnik pojavljuje optuženi A.B., kao meta V....., i drugi učesnici razgovora koji u komunikaciji koriste određene telefonske brojeve (bilo da su nepoznati, poznati po imenu ili imenu i prezimenu – Dž., A.L., B. H.), čijom analizom i ocjenom se prvostepeni sud bavio na stranama od 53. do 57. obrazloženja pobijane presude.

U vezi žalbenih prigovora braniteljice koji se odnose na relevantnost određenih dokaza u odnosu na optuženog B.A., ovaj sud primjećuje da braniteljica kod iznošenja stava da Izvještaj o izvršenom krivičnom djelu Federalne uprave policije Sarajevo broj: 09-12/1-KU-97/16 od 14.12.2016. godine ne predstavlja dokaz u krivičnom postupku (što kao stav prihvata i ovaj sud) ne konkretizuje da je, i ako jeste, na kom mjestu predmetni izvještaj analiziran i cijenjen kao dokaz, pogotovo što i braniteljica u žalbi dalje navodi da taj izvještaj nije prezentovan na glavnom pretresu.

Nadalje, braniteljičino isticanje prigovora relevantnosti (kao dokaza) u odnosu na dopise Kantonalnog tužilaštva Sarajevo upućene Federalnoj upravi policije (kojim se dostavljaju

DVD radi postupanja po naredbi za vještačenje od 16.12.2016. godine) nije osnovano. Najprije je neprihvatljivo braniteljičino ukazivanje da dopisi, sami po sebi, ne mogu biti dokaz u krivičnom postupku. Suprotno takvom rezonovanju analizom žalbenih navoda se jasno može zaključiti da dopisi u konkretnom slučaju potvrđuju čin zvaničnog dostavljanja materijalnih dokaza nadležnoj upravi koja će ih koristiti radi postupanja po prethodno izdatim naredbama tužilaštva za određenim vještačenjem.

Isto tako kada braniteljica osporava relevantnost naredbi Kantonalnog tužilaštva koje se odnose na hemijsko vještačenje (ukupno njih 10), braniteljica ne vrši daljnju konkretizaciju u odnosu na koje predmete se vještačenje odnosilo i kakav je rezultat tog vještačenja, da bi se od strane ovog suda moglo ispitati stvarna veza između predmetnih vještačenja sa optuženim B.A., pogotovo što su u predmetnom postupku izvršena brojna hemijska vještačenja od strane četiri različita vještaka hemijske struke (K.N., G. R., ć, N.B. i H.M.). Uz to valja istaći da braniteljica gubi iz vida činjenicu da se optuženom kao i ostalim ranije pravosnažno presuđenim pripadnicima predmetne organizovane grupe primarno stavlja na teret neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga, pa ako su navedena hemijska vještačenja vršena u odnosu na te predmete odnosno materije, onda nema mjesta žalbenom prigovoru njihove irelevantnosti.

Neprihvatljivo je braniteljicino osporavanje relevantnosti naredbi Opštinskog suda u Sarajevu o određivanju posebnih istražnih radnji (njih ukupno 15) počev od 28.07.2016. pa zaključno sa 07.12.2016. godine, kojim naredbama su obuhvaćeni u to vrijeme poznati osumnjičeni F.N., N.N., A.H., Z.M. i dr., kao i veći broj NN lica ili lica koji se identifikuju samo po imenu ili nadimku, jer je po nalaženju ovog suda na osnovu njihovog cjelokupnog hronološkog prezentovanja jedino moguće sagledati stvarnu dinamiku ostvarenih nadziranih razgovora, broja i identiteta njihovih učesnika, te okolnosti pod kojima su te posebne istražne radnje tokom njihove višemjesečne realizacije proširivane i na druge učesnike koji su realizovali telefonske razgovore sa licima – osumnjičenim ranije obuhvaćenim posebnim istražnim radnjama, odnosno ostvarivali kontakt sa korisnicima telefonskih brojeva koji su bili u režimu posebnih istražnih radnji, kao i okolnosti na koji način su u početku nepoznata (NN) lica, tokom primjene predmetnih mjera identifikovana najprije po nadimku, imenu, a zatim i potpunim ličnim podacima, kao što je bio slučaj i sa optuženim B.A.. Osim toga, jedino je na osnovu sadržaja predmetnih naredbi i moguće odgovoriti na pitanje njihove zakonitosti u smislu jesu li iste odobrene u skladu s odgovarajućim odredbama ZKP FBiH, odnosno da li su u istima navedeni razlozi za stav o postojanju osnova sumnje da neka osoba učestvuje sama ili sa drugima u učinjenju krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora od 3 (tri) godine ili teža kazna, te da pribavljanje dokaza bez njihovog izdavanja ne bi bilo moguće ili bi bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama.

Osim prethodno analiziranih braniteljicinih prigovora koji se odnose na relevantnost određenih provedenih dokaza i koje je ovaj sud ocijenio kao neosnovane, braniteljica je značajan dio svojih žalbenih navoda i u preostalom dijelu žalbe (od 25. do 33. stranice) usmjerila na osporavanje relevantnosti za predmetni postupak brojnih subjektivnih i objektivnih dokaza koji su provedeni na glavnom pretresu u ponovljenom suđenju. Međutim, takvo svoje isticanje (kao i sva prethodna koja je ovaj sud izložio ocjeni u ranijem dijelovima obrazloženja) braniteljica ne finalizira konačnim opredjeljenjem i stavom da je irelevantnost dokaza na koje se poziva imala bilo kakvog negativnog uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane presude (jedino je takva širina u analizi tih dokaza mogla imati uticaja na konceptualnu obimnost i preglednost obrazloženja prvostepene presude). I o tome je prvostepeni sud (povodom istih prigovora odbrane) iznio prihvatljive razloge na 76. strani u 3. pasusu obrazloženja, pa se braniteljica na iste upućuje.

Pobijajući prvostepenu presudu u odnosu na odluku o krivičnopravnoj sankciji, braniteljica u žalbi navodi da je sud prilikom odmjeravanja kazne cijenio upornost prilikom izvršenja krivičnih djela kao i raniju osuđivanost optuženog, te da sud daje generalne zaključke bez individualnih zaključaka za koje lice je utvrđen kontinuitet vršenja krivičnog djela i učestalost prodaje droge krajnjim konzumentima, zatim da ranije presude nisu iz iste grupe krivičnih djela i da se ne mogu uzeti kao otežavajuće okolnosti.

Ovi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

Neprihvatljivo je braniteljicino ukazivanje da je prvostepeni sud kod odmjeravanja kazne optuženom dao generalne zaključke, jer sud u posljednjem pasusu na 113. strani decidno navodi da je nakon analiziranja svih okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (stepen krivice, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život optuženog, njegovo ponašanje nakon izvršenja krivičnog djela) optuženom A.B. najprije utvrdio pojedinačne kazne zatvora za predmetna krivična djela a zatim jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci, te da je od otežavajućih okolnosti na strani optuženog uzeo u obzir upornost prilikom izvršenja krivičnog djela, njegovu raniju osuđivanost u dva navrata (što proizilazi iz izvoda iz kaznene evidencije), kao i nekorektno ponašanje optuženog tokom suđenja koji je, nakon svjedočenja svjedoka optužbe koji je kao ovlašteno službeno lice učestvovao u istrazi, istom uputio prijetnje zbog čega je bio udaljen sa suđenja. To što optuženi nije osuđivan za krivična djela iz iste glave kojoj pripadaju predmetna krivična djela, po ocjeni ovog suda, ne dovodi u pitanje karakter otežavajuće okolnosti konstatovanoj kao ranija osuđivanost optuženog. Upornost u izvršenju krivičnih djela proizilazi iz vremenskog okvira u kome je B.A. kao pripadnik grupe N.F. i N.N.

isporučivao, prodavao i predavao opojnu drogu. Ispravno je prvostepeni sud vrednovao kao otežavajuću okolnost i nekorektno držanje optuženog u toku predmetnog postupka, odnosno njegovo ponašanje nakon izvršenja krivičnog djela, što je u konačnom rezultiralo njegovom osudom pred Opštinskim sudom u Sarajevu na kaznu zatvora od 4 (četiri) mjeseca. U vezi braniteljicinog prigovora da se učestalost prodaje droge krajnjim konzumentima ne može vezivati za njenog branjenika, ovaj sud podsjeća da je optuženi oglašen krivim da je (osim prodaje opojne droge amfetamin i cannabis N.F. i N.N.) isporučivao, prodavao i predavao opojnu drogu i drugim njemu poznatim licima.

U vezi odluke o kazni, optuženi u svojoj žalbi navodi da mu je izrečena previsoka kazna zatvora, te ukazuje da je F.N. kao prvooptuženi osuđen na kaznu zatvora od 4 (četiri) godine i 2 (dva) mjeseca, drugooptuženi N.N. da je osuđen na kaznu zatvora od 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci iako je povratnik, da su ova dvojica optuženih „imali direktne svjedoke“, a da on kao četvrtooptuženi nije imao „nijedan validan dokaz koji ga veže sa predmetnim djelom“

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Naime, neprihvatljivo je što optuženi visinu jedinstvene kazne zatvora, koja mu je izrečena prvostepenom presudom, pokušava dovesti u pitanje njenim poređenjem sa visinom kazne zatvora na koje su osuđeni ostali optuženi jer je to, po ocjeni ovog suda, u direktnoj suprotnosti sa osnovnim načelom tj. individualizacije izricanja krivičnopravnih sankcija u odnosu na svakog pojedinog optuženog.

Suprotno stavu optuženog i njegove braniteljice ovaj sud cijeni da je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci u svemu primjerena da se sa njom postigne svrha kažnjavanja, kako na planu specijalne tako i na planu generalne prevencije.

Iz navedenih razloga je ovaj sud, na osnovu člana 328. ZKP FBiH, donio presudu kojom se žalbe optuženog B.A. i njegove braniteljice odbijaju kao neosnovane i prvostepena presuda potvrđuje.

Zapisničar
Roić Živana, s.r.

Predsjednik vijeća
Slavko Marić, s.r.